

Z OBSAHU	Neúspěšné tažení Gordona Browna. Pokus britské vlády modernizovat katolickou církev	05
	Poselství papeže Benedikta XVI. k postní době 2010	06
	Iniciátor pomluv proti papeži Piu XII. je popírač holocaustu	08
	Je Církev hříšná?	14

TRADICE OTCŮ

Z homilie připisované svatému biskupovi Janu Zlatoústému (347–407)

Nestačí se soustředit na Boha pouze tehdy, kdy se oddáváme modlitbě. Také když jsme zaměstnáni jakýmkoli povinnostmi, ať už je to péče o chudé, či jiné starosti anebo užitečné dobročinné dílo, je třeba dát se pronikat touhou po Bohu a myšlenkou na něj. (...)

Modlitba je světlem duše, je pravým poznáním Boha a prostřednicí mezi Bohem a lidmi. Duše se jí pozvedá až vzhůru do nebes, s nevýslovnou láskou objímá Pána a jako dítě volající s pláčem po matce touží po nebeském mléku. Vyslovuje svá nejvlastnější přání a dostává dary, které přesahují vše viditelné a přirozené.

Modlitba je naším ctihodným prostředníkem u Boha, dodává srdci odvahy, upokojuje duši. Ale mluví-li o modlitbě, nedomnívej se, že jde o slova. Modlitba je touha po Bohu, je to nevýslovná láska, která nepochází z lidí, ale má původ v božské milosti. Apoštol o ní říká: Vždyť ani nevíme, oč se máme vlastně modlit. A tu sám Duch se za nás přimlouvá vždechy, které nelze vyjádřit.

Daruje-li Pán někomu takovouto modlitbu, je to bohatství, o něž jej nikdo nemůže připravit; nebeský pokrm, který sytí duši. Okusil-li jej kdo, navždycky bude toužit po Pánu, jako by jeho srdce zachvátil prudký oheň.

Když se chceš takto začít modlit, vymaluj svůj domov mírností a pokorou, osvětli jej světlem spravedlnosti a dobrými skutky jej vyzdob jako ryzím zlatem. Namísto mramoru a mozaiky jej okrášli vírou a velkodušností. A když to všechno zastřešíš modlitbou, bude stavba domu hotová. Takže Pán bude mít přichystaný dokonalý přibytěk a ty ho přijmeš jako ve skvostném královském paláci.

Nicola Grassi: Bičování Krista (1720). Foto: www.wga.hu

...který byl pro nás bičován

K nové knize o Janu Pavlu II.

Na prahu postu vyšla kniha P. Sławomira Odera, postulátora beatifikačního procesu Jana Pavla II. Pod názvem *Proč je svatý: Pravda o Janu Pavlu II. podle postulátora jeho beatifikační kauzy* přináší kniha přes 100 svědectví o papežově životě. Pater Oder na knize spolupracoval se Saverinem Gaetou, spisovatelem a mariologem.

Kniha upoutala pozornost světa zejména svědectvími o papežově umrtvování, k nimž patřilo i bičování a spaní na podlaze. Kardinál Saraiva Martins však především zdůrazňuje hloubku jeho modlitby. „Byl celý jakoby ponořen do Boha,“ říká. „Byl to muž Boží a jeho intenzivní modlitba byla pravou evangelizací.“

Praxe umrtvování, k níž patří tělesné újmy, a především tvrdá kázeň, je velmi stará. Bičování bylo už ve starověku často užívaným trestem a kajcíník ho vlastně udílel sám sobě.

Také Kristus byl bičován, a tak kajcíník, který bičuje sám sebe, chce být účas-

ten Kristova utrpení. Z historie víme, že sebe-bičování praktikovali nejen svätci, ale i ostatní křesťané, duchovní i laici (svatý Tomáš Morus).

Světský tisk se soustřeďuje na papežovy umrtvující praktiky jako na podivnost, která vlastně zpochybňuje papežovu osobu. Je to zvláštní. Právě v dnešní době potkáváme na každém druhém rohu fitness-centrum, kde si lidé ukládají mimořádné námahy jen proto, aby zdokonalili své tělo. Ženy se masově umrtvují dietami na zhubnutí. Tyto praktiky se světu jeví jako správné a náležité, pokud jsou soustředěny na vlastní tělo. Je-li jejich cíl duchovní, tedy přiblížení ke Kristu, chápou se naopak jako nepřirozené a stávají se senzací.

Zdá se mi, že spor zde není ani tak o správnosti umrtvovacích praktik, jako spíše o cíli lidského konání. A o vztahu člověka k Bohu, což je nejzákladnější otázka naší doby.

Michaela Freiová

Řeholnice pátrá v troskách po své spolusestře ztracené při zemětřesení. Foto: Katie Orlinsky/ Caritas 2010

Před papežovou návštěvou Británie

Papež potvrdil svou návštěvu Británie, během níž proběhne svatořečení kardinála Newmana. Královna je znepokojena katolickou nabídkou vůči anglikánům, kteří mají mít možnost vytvořit vlastní struktury v rámci Církve. Je možné, že plánovaný banket na počest papeže bude odřeknut. Nová pěvecká hvězda Susan Boyle naopak doufá, že při papežově návštěvě Skotska mu bude moci zazpívat.

The Telegraph

Francie: Klášterní ekonomika není postižena krizí

Benediktinské kláštery, které se živí výrobou kvalitních produktů, nejsou postiženy krizí. Rodiny, které jejich zboží odebírají, jsou jim věrné. Řehole svatého Benedikta zavazuje své členy k ruční práci, která je jedním z pilířů klášterního života. Řeholníci žijí z plodů své práce a získané finance používají k investicím, např. k opravám budov.

La Croix

Haiti: Řeholníci sčítají škody

Zatímco pokračují záchranné práce, sčítá Haitská konference řeholníků škody, jež způsobilo zemětřesení jejím komunitám. Některá společenství nemohla být ještě kontaktována a jejich personál se postrádá.

Klerikové Svatého poutníka ztratili vilu a dům na Grand Goave. Domy vincentinek byly poškozeny, jedna řeholnice zahynula. Dcery moudrosti přišly o domy a školy, šest řeholnic a jedna zaměstnankyně zahynuly. Dcery Mariiny ztratily školy a domy, zahynulo 13 řeholnic včetně představené a tři zaměstnankyně. Dcery Mariiny na pomoc křesťanům přišly o dům a školu. Dcery Panny Marie Neposkvrněné Královny připravilo zemětřesení o dům a školu, dvě sestry a osm žákyň zahynulo.

Minorité ztratili dům. Bratři Nejsvětějšího Srdce mají dům a školu v troskách. Křesťanští bratři přišli o provinční dům a tři školy, dva z bratří zahynuli. Misionáři Nejsvětějšího Srdce ztratili dům filosofických studií. Montfortiánům katasrofa zničila dům, školu a kostely a vyžádala si 11 obětí. Obláti Panny Marie Neposkvrněné ztratili dům. Malé Sestry svaté Terezie přišly o pět domů a dvě školy, zahynuly čtyři sestry, sedm učitelek a 60 studentek. Otcové Svatého kříže ztratili dům, jeden řeholník zahynul. Malí Bratři svaté Terezie mají v troskách pět domů, dva řeholníci zahynuli.

Salesiáni ztratili dům a školu, zahynuly tři oběti. Sestry Lásky svatého Ludvíka přišly o dva domy. Sestrám svatého Františka z Assisi zničily otřesy ubytovací zařízení a školu. Sestry svatého Josefa z Cluny přišly o dům a školu. Sestry svaté Anny ztratily dům a školu, jedna řeholnice zahynula. Dominikáni mají zničený dům, Sestry Kristovy sirotčinec a školu, Misionářky Neposkvrněného počítí dům a školu. Otcové Svatého Ducha ztratili dům a školu, jeden řeholník zahynul, Sestry svatého Hyacinta přišly o dům, noviciát a školy, Řeholní sestry Ježíše a Marie ztratily dům, stejně tak Společnost Nejsvětějšího srdce a marianisté, rovněž Scheutovi misionáři a Misionářky Nejsvětějšího srdce Panny Marie.

Fides

Moskevský patriarcha o vztahu ke katolíkům a protestantům

Patriarcha Moskvy a vši Rusi Kirill řekl shromáždění biskupů, že se pravoslavná církev stále více blíží katolíkům, protože sdílejí pohled na situaci křesťanství v dnešním světě, jako je sekularizace, globalizace a eroze tradičních mravních principů.

Na druhé straně se pravoslavní stále více vzdalují mainstreamovému protestantismu právě kvůli „stále liberalizaci“ jejich světa. Protestantské církve příliš nepropagují křesťanské hodnoty a spíše se přizpůsobují světským standardům.

Asia News

Itálie se odvolává proti zákazu křížů

Italská vláda se u Evropského soudu pro lidská práva odvolává proti listopadovému rozsudku, podle něhož jsou kříže ve veřejných školách porušením svobody. Vláda tvrdí, že kříž je „jedním ze symbolů naší historie a identity“.

„Křesťanství představuje kořeny naší dnešní kultury,“ říká se v odvolání. „Přítomnost kříže ve třídě je i morálním poselstvím, jež přesahuje sekulární hodnoty.“

Zenit

RC Monitor si můžete objednat na adrese: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@claritatis.cz. Máte-li zájem o pravidelné zasílání zpráv e-mailem, můžete se zaregistrovat na internetových stránkách <http://res.claritatis.cz>.

Rekordní výsledek Tříkrálové sbírky

Charitní tříkráloví koledníci vysbírali do celkem patnácti a půl tisíce kolednických pokladniček částku 67 526 663 korun. Letošní rok tak přinesl rekordní výsledek v dosavadní (v celostátním měřítku již desetileté) historii sbírky.

„Výsledek Tříkrálové sbírky 2010 nás velmi mile překvapil a povzbudil. Především je ale pro Charitu závazkem, že veřejnost a dárci věří, že se pomoc dostane opravdu těm nejpotřebnějším,“ uvedl Oldřich Haičman, ředitel Charity ČR.

Výtěžek Tříkrálové sbírky je určen především na pomoc nemocným, handicapovaným, seniorům, matkám s dětmi v tísní a dalším jinak sociálně znevýhodněným skupinám, a to zejména v regionech, kde se sbírka koná. Přibližně desetina výnosu sbírky je určena na humanitární a rozvojovou pomoc do zahraničí.

Do sbírky je možné nadále přispět prostřednictvím dárcovské SMS ve tvaru DMS KOLEDA na číslo 87 777 (cena jedné DMS je 30 Kč, Charita obdrží z této částky 27 Kč) anebo bankovním převodem nebo poštovní poukázkou na konto 66008822/0800 u České spořitelny. Do sbírky lze přispět také prostřednictvím systému PaySec ze stránek www.trikralovasbirka.cz.

Charita

Vatikán: Rodina je základem budování ekonomiky a rozvoje

Stálý pozorovatel Svatého stolce u OSN pronesl při jednání o sociální integraci Komise pro sociální rozvoj při Radě OSN pro ekonomické a sociální otázky projev, v němž zdůraznil, že primárním zdrojem budování ekonomiky a sociálního rozvoje je rodina.

Arcibiskup Celestino Migliore řekl, že společenský rozvoj a integrace nevychází jen z technických řešení, ale z lidských vztahů. „Soustředíme-li se na lidské vztahy, je nutné otevřít se životu, který je pozitivním příspěvkem k sociálnímu a ekonomickému rozvoji,“ dodal.

„Na populační růst se často pohlíží jako na příčinu chudoby, zatímco on je prostředkem k jejímu překonání, protože řešení chudoby není jen v pracovní síle. (...) Podporovat život a rodinu a hledat cesty k začlenění všech lidí umožní společně realizovat jejich plný potenciál a dosáhnout rozvoje. Ústředním bodem je rodina,“ prohlásil arcibiskup. „Právě v rodině se děti učí potřebným dovednostem, postojům a ctnostem, jež je připravují pro práci.“

Zenit

Nová základní škola se otevírá školákům v Ugandě

V pondělí 1. února 2010 zahájila výuku nově postavená Základní škola sv. Jana Nepomuckého v ugandské Kitule, kterou z příspěvků dárců z celé České republiky zbudovala Arcidiecézní charita Praha. Základní školu založila pražská Charita v oblasti, kde působí program *Adopce na dálku*^{*}. Ani základní vzdělání není v Ugandě samozřejmostí – celá čtvrtina dospělých Ugandanů neumí číst a psát.

Příprava projektu včetně výběru lokality započala na konci roku 2008. Samotná stavba byla zahájena v květnu 2009. Na pozemku, který zdarma poskytla místní diecéze Lugazi, vyrostla školní budova se čtyřmi třídami, školní kuchyně, jídelní přístřešek, administrativní blok a toalety. V druhé stavební fázi (únor–říjen 2010) zbývá postavit ubytování pro učitele, upravit sportoviště a celý školní areál. V prosinci 2009 proběhl výběr učitelů. Kritériem výběru prvních 200 žáků byla sociální potřebnost. Všechny děti byly zároveň zapojeny do programu *Adopce na dálku*^{*} a v České republice nyní hledají dárcy, kteří by jejich studia sponzorovali.

Arcidiecézní charita Praha, RC

Česká charita vyhlásila sbírku na pomoc Haiti

Charita otevřela sbírkový účet číslo 35-1868350237/0100 u Komerční banky, VS 99999.

Do sbírky je možné přispět také odesláním DMS HAITI na číslo 87 777 (jedna DMS stojí 30 Kč, na pomoc Haiti tak přispějete 27 Kč). Výše uvedenou veřejnou sbírku i humanitární pomoc bude jménem Charity ČR zajišťovat Arcidiecézní charita Olomouc.

Dominikánci pečují o zraněné Haitány

Kardinál arcibiskup Santa Dominga Nicolás de Jesús López Rodríguez napsal agentuře *Fides* dopis, kde líčí situaci v Dominikánské republice. Jako soused přejímá mnoho úkolů v péči o postižené Haitány.

Píše: „Zahraniční vojáci i lékaři mohou působit v dominikánských nemocnicích a dalších zařízeních. Přitom stále přicházejí další zranění – dospělí i děti. Dominikánci dělají obdivuhodnou práci v solidaritě s haitskými sousedy.“ Aktivní jsou diecéze Santo Domingo i Santiago, přispívá i dalších devět diecézí. Mnoho církevních skupin cestuje na Haiti, kde podporují lidi bez domova a slouží nemocným. „Lidé sebrali a předali haitské biskupské konferenci 100 000 dolarů. Za ně pořizujeme jídlo, léky, pitnou vodu, ošacení a podobně.“

Fides

Španělsko nevzdává boj za život

Obhájci života neustoupí návrhu nové propotrátové legislativy. Dne 7. března se bude konat velký pochod pro život. Je důležitý zvláště proto, že Španělsko předsedá Evropské unii. Účastníci budou požadovat referendum o ochraně života. Pochod doprovodí hudba a performance mladých lidí. Zúčastní se iniciativy pro život jak ze samotného Španělska, tak ze zahraničí.

SIR

Kritika odklonu Evropské unie od křesťanství

Filosof a bývalý předseda italského senátu Marcello Pera v Evropském parlamentu tvrdě kritizoval postoj EU ke křesťanství. EU praktikuje relativismus a multikulturalismus, i když jeho výsledkem jsou gheta, napětí, konflikty a nenávisť k cizincům. Pera obvinil politické a intelektuální elity EU z odklonu od křesťanství a řekl, že takto se evropské problémy nevyřeší.

Jako příklady uvedl Pera odmítání EU vtělit zmínku o křesťanských kořenech Evropy do nové evropské smlouvy, odmítnutí Rocca Buttiglioneho jako komisaře kvůli jeho postojům souladným s názory katolické církve. V členských státech se prosazují potraty, eutanazie, eugenika a výzkum na embryích, což je v rozporu s křesťanskou tradicí.

Pera požaduje, aby EU v dialogu s arabským světem prosazovala vzájemnost: bez toho je mezináboženský dialog nemožný. Mezikulturní dialog také musí selhat, když EU není ochotna pozvednout křesťanskou vlajku.

Pera tato slova pronesl na semináři křesťanské sekce frakce EPP. Na témž zasedání protestoval irský žurnalista David Quinn proti tomu, že antidiskriminační ustanovení EU popírají národní zákony. Místopředseda Evropského parlamentu Pál Schmitt vyzval, aby se formulovaly konkrétní návrhy pro novou evropskou smlouvu v dialogu s církvemi a náboženskými společnostmi.

KNA

Marcello Pera. Foto: www.gei-ny.com

Vatikán: Benedikt XVI. k biskupům Anglie a Walesu

Benedikt XVI. promluvil 1. února k biskupům Anglie a Walesu na zakončení jejich kanonické návštěvy Svatého stolce. Papež hned v úvodu připomněl mnohá znamení živé víry a zbožnosti katolíků v těchto zemích a zmínil také svou chystanou apoštolskou cestu do Velké Británie. Tato událost, řekl na úvod setkání předseda biskupské konference arcibiskup Nichols, bude příležitostí k růstu nejenom pro katolíky, ale pro všechny občany Velké Británie.

Benedikt XVI. poukázal na „známou snahu britské společnosti o rovnost příležitostí pro všechny její členy“. V souvislosti s tím však připomněl, že „některé zákony, které si vytkly právě tento cíl, ukládají nespravedlivá omezení svobodě náboženských komunit, kterým zakazují jednat podle své víry“. Narážel tím například na zákony, které ukládají dětským katolickým útulkům vydávat děti k osvojení či adopci homosexuálním párům, proti čemuž angličtí biskupové protestovali. Z určitého hlediska, řekl Benedikt XVI., je tak vlastně „znásilňován přirozený zákon, na kterém je založena rovnost všech lidí“.

„Vás pastýře proto vybízím dbát nadále o to, aby morální nauka Církve byla vždy ve své celistvosti prezentována a přesvědčivě bráněna. Věrnost Evangelium nikterak neomezuje svobodu druhých, ba naopak, slouží jejich svobodě tím, že nabízí pravdu. Trvejte proto nadále na svém právu podílet se na diskusi uctivým dialogem s ostatními složkami společnosti. Tak budete nejenom uchovávat starobylou britskou tradici svobody vyjadřování a poctivé výměny názorů, ale také propůjčovat hlas názorům mnoha lidí, kteří nemají možnost se vyjádřit. Jak by, ostatně, tam, kde se velká část populace považuje za křesťany, mohlo být odnímáno Evangelium právo hlasu?“

„Aby bylo spásné poselství Kristovo přesvědčivě hlášáno světu,“ pokračoval Benedikt XVI., „je třeba je prezentovat jednohlasně. To vyžaduje, aby nejenom biskupové, ale také kněží, učitelé, katecheti, spisovatelé – stručně řečeno všichni, kdo se věnují hlášení Evangelia – věnovali zvláštní pozornost hlasu Ducha,

který uvádí celou církev do pravdy, dává jí jednotu a inspiruje její misijní nadšení.“

„Ve společenském kontextu, který podněcuje různost vyjadřovaných názorů na jakoukoli otázku, je důležité rozpoznat a pojmenovat neshodu a nikoli ji mylně vydávat za přínos k vyvážené a široké diskusi. Osvobozuje nás pravda zjevená Písmem a Tradicí a vyjádřená církevním magisteriem. Kardinál Newman šel touto cestou a zanechal nám velký příklad věrnosti zjevené pravdě, když následoval ono ‚laskavé světlo‘ kamkoli i za cenu nemalé osobní újmy. Velké spisovatele a komunikátory jeho úrovně a integrity dnešní církev potřebuje, a doufám, že úcta ke kardinálu Newmanovi nadchne mnohé k jeho následování,“ řekl Benedikt XVI. patrně s narážkou na beatifikaci kardinála Newmanna, jehož bude blahořečit osobně během své návštěvy ve Velké Británii. Papež se dále zmínil o ekumenickém a mezináboženském dialogu, který má „velký význam v Anglii a Walesu vzhledem k rozmanitosti tamějšího demografického profilu“. V souvislosti s nedávnou apoštolskou konstitucí *Anglicanorum coetibus*, jež vychází vstříc skupinám anglikánů, kteří chtějí vstoupit do plného církevního společenství, papež vyjádřil přesvědčení, že budou-li přijaty „vřele a upřímně, stanou se tyto skupiny požehnáním pro celou církev“.

„V tomto Kněžském roce vás vybízím, abyste byli pro své kněze příkladem důslednosti v modlitbě, pastorační vnímavosti a nadšení pro hlášení Evangelia. Také v tom jim musíte dávat příklad. Buďte nablízku svým kněžím a rozněcujte v nich smysl pro mimořádné privilegium a radost z toho, že jsou v Božím lidu jakožto *alter Christus* podle slov kardinála Newmana: ‚Kněžství nevlastní kněží, nýbrž Kristus... co dělají oni, dělá On; když udělují křest, křtí On, když zehňají, zehňá On.‘ (Parochial and Plain Sermons, VI 242),“ řekl Benedikt XVI. k biskupům Anglie a Walesu na závěr jejich kanonické návštěvy *ad limina apostolorum*.

P. Milan Glaser SJ
Radio Vaticana

NEÚSPĚŠNÉ TAŽENÍ GORDONA BROWNA

Pokus britské vlády modernizovat katolickou církev zákonem narazil na papeže

Biskupové Anglie a Walesu na návštěvě *ad limina* slaví mši svatou v kapli Tří králů, ve které byl vysvěcen na katolického kněze John Henry Newman. Foto: Mazur/catholicchurch.org.uk

Tak tohle by nevymyslel ani Dan Brown. Je úterý 26. ledna. Do Vatikánu přijíždí britský ministr pro mezinárodní rozvoj. Ještě téhož dne se na první stránce *Osservatore Romano* objevuje jeho článek, ve kterém pochlebovačně vynáší do nebes činnost Církve v oblasti rozvoje a humanitární pomoci. Slova pochlebující, jakkoliv pravdivá, leč neočekávaná. Ve Vatikánu proběhne řada setkání na nejvyšší úrovni. A krásnými sliby se nešetří. Velká Británie oceňuje činnost katolické církve v oblasti rozvoje, chce ji podporovat, vynasází se, aby Církev dostávala prostředky odpovídající její službě nejchudším. Chceme Církvi pomáhat – prohlašuje v rozhovoru pro Vatikánský rozhlas.

Douglas Alexander není jediným britským hostem ve Vatikánu. Jen o den ho předběhli biskupové Anglie a Walesu, na návštěvě *ad limina*. Také oni mají setkání na nejvyšší úrovni. Nejdřív jednotlivě a posléze s celou skupinou se scházejí s papežem a ten pro ně připravuje proslov adresovaný zpravidla celé místní církvi.

Kontext návštěvy je tentokrát neběžný. V Londýně se rozhoduje o budoucnosti místní církve. Britská vláda totiž přišla s šíleným nápadem nuceně moder-

nizovat katolickou církev. Parlament zvažuje formulace zákona o rovnosti. Podle Gordona Browna by se měl týkat i vnitřních záležitostí Církve, způsobu vybírání jejich zaměstnanců a duchovních. Církev by tak nemohla odmítnout duchovní stav ženě, ženatému muži, homosexuálové apod. Totéž by platilo pro katolické školy, nemocnice a charitativní instituce. Od jejich zaměstnanců, ale dokonce ani od jejich vedoucích by nebylo možné požadovat katolickou víru či mravní bezúhonnost. Za porušení takového zákona by biskupům hrozily peněžité tresty, konfiskace majetku, nebo dokonce vězení. Zní to absurdně, ale v listopadu právě tento zákon přijala dolní komora parlamentu.

V pondělí 25. ledna, tedy v den příjezdu biskupů do Vatikánu a den před příjezdem ministra Alexandra, sněmovna lordů zákon upravuje a církve z něho vylučuje. Vláda nicméně ještě může úpravu odmítnout v nižší komoře parlamentu. Pokud by se tam ovšem rozhořela velká diskuse, pokud by Církev začala zvoukat na poplach, labouristé by nemuseli schvalování zákona stihnout. Navíc by rozpoutali válku s katolickým a částečně i anglikánským elektorátem krátce před volbami. Vláda tedy pro jistotu vyčkává,

ví, že za pár dní papež promluví k anglickým biskupům, snaží se uklidňovat emoce. Do Vatikánu přijíždí ministr Alexander. Pochlebování a sliby.

V pondělí 1. února papež mluví k biskupům, a to s takovým důrazem, že se jeho slova ihned rozletí i nad Temží. Benedikt jednoznačně odsuzuje útok na náboženskou svobodu v podobě nového zákona, vybízí biskupy k mobilizaci a k boji za svobodu a práva věřících.

Mise britského ministra se nezdařila. Papež zvolil cestu konfrontace. Ještě toho dne britská vláda rezignuje na prosazování zákona v jeho prvním návrhu. Bitva je u konce.

Zůstává nicméně otázka, o co jde Gordonu Brownovi?! Nemyslím si, že by byl klasickým nepřítelem Církve. Jedním z jeho nejbližších přátel je přece Tony Blair, nedávný konvertita ke katolicismu. Oba katolickou církev respektují a upřímně si váží jejího nasazení pro chudé, pro rozvoj apod. Mají také silnou podporu anglické hierarchie. Katolickým Blairům, stejně jako nekatolickým labouristům ovšem vadí zastaralé názory Církve na téma homosexuality, prezervativů nebo kněžství žen. Nejednou o tom mluvili bez obalu. Odtud se tedy bere ona zvláštní představa jejich posláním vůči Církvi, stejně jako nevydařené křížové tažení posledních dní.

Krzystof Bronk

Krzystof Bronk pracuje jako redaktor polské redakce Radia Vaticana.

Papež zvolil cestu konfrontace. Ještě toho dne britská vláda rezignuje na prosazování zákona v jeho prvním návrhu.

BŮH DÁVÁ SPRAVEDLNOST NA ZÁKLADĚ VÍRY V JEŽÍŠE KRISTA

POSELSTVÍ PAPEŽE BENEDIKTA XVI. K POSTNÍ DOBĚ 2010 (SROV. ŘÍM 3,21–22)

Draží bratři a sestry,

Církev nás každý rok v postní době vybízí, abychom se podívali na svůj život ve světle evangelního učení. V tomto roce bych vám rád předložil několik úvah, které se týkají závažného tématu spravedlnosti, a za základ si vzal výrok svatého Pavla: Bůh dává spravedlnost na základě víry v Ježíše Krista (Řím 3,21–22).

Spravedlnost: „*dare cuique suum*“

Na prvním místě bych se chtěl věnovat významu slova „spravedlnost“, které v běžném užívání znamená „dát každému, co mu náleží – *dare cuique suum*“ podle proslulého výroku Ulpiana, římského právníka z 3. století. Tato známá definice však neupřesňuje, v čem spočívá toto „*suum*“, které je třeba každému dát. To, co je pro člověka zásadní, nelze zajistit právně. Aby každý mohl žít život v plnosti, potřebuje něco hlubšího, více osobního, co lze získat pouze jako dar. Dalo by se říci, že jde o to, aby člověk žil z té lásky, kterou mu může dát jen sám Bůh, protože je stvořen podle jeho obrazu a podoby. Hmotná dobra jsou samozřejmě užitečná a potřebná. Ostatně sám Ježíš pečoval o nemocné, sytil zástupy, které ho následovaly, a bezpochyby neschvaluje nezáměr, který i dnes posílá na smrt stovky milionů lidí kvůli nedostatku potravin, vody a zdravotní péče. Přesto však distributivní spravedlnost nedává člověku všechno, co mu náleží. Ještě mnohem více než chléb totiž člověk potřebuje Boha. Svatý Augustin k tomu říká, že „*pokud je spravedlnost ctností,*

Pro konání spravedlnosti je nezbytné opustit sen o soběstačnosti, o onom hlubokém soustředění na sebe, které plodí nespravedlnost.

Pieter de Grebber: Bůh zve Krista, aby usedl na trůn po Jeho pravici (1645). Foto: www.wga.hu

kteřá dává každému, co mu náleží... kde je pak spravedlnost u člověka, když opouští pravého Boha“.¹

Odkud pochází nespravedlnost?

Evangelista Marek nám předává Ježíšova slova pronesená během tehdejšího sporu o tom, co je čisté a nečisté: „*Člověka nemůže poskvřnit nic, co do něho vchází zvenčí, ale co vychází z člověka, to ho poskvřňuje... Z nitra totiž, ze srdce lidí, vycházejí špatné myšlenky*“ (Mk 7,15.21). Kromě bezprostředního problému jídla můžeme v reakci farizeů objevit stálé lidské pokušení dávat původu zla vnější příčinu. Při bližším pohledu zjistíme, že mnoho moderních ideologií z tohoto předpokladu vychází: jelikož nespravedlnost přichází zvnějšku, stačí odstranit vnější příčiny, které brání naplnění spravedlnosti.

Tento způsob myšlení, jak nás upozorňuje Ježíš, je naivní a krátkozraký. Nespravedlnost, důsledek zla, nemá výlučně vnější příčiny. Její původ je v lidském srdci, kde člověk nalézá základ tajemné účasti na zlu. Žalmista to bolestně rozpoznává: „*Vždyť jsem se narodil s vinou, v hříchu mě počala má matka*“ (Žl 51,7). Ano, člověk je oslaben hlubokým zraněním, které umenšuje jeho schopnost vejít ve společnost s druhým. Přirozeně je otevřený svobodnému sdílení, ale objevuje v sobě překvapivě mohutnou sílu, která ho svádí, aby se uzavřel do sebe a stavěl se nad druhé a proti nim. Jde o egoismus, důsledek prvotního hříchu. Adam a Eva byli svedeni satanovou lží. Tím, že se zmocnili tajemného ovoce, porušili Boží příkázání. Důvěru v lásku nahradili podezřívavostí a rivalitou, přijímání a očekávání od druhého s důvěrou

za úzkostnou snahu brát a být soběstačný (srov. Gn 3,1–6), čímž si způsobili pocit neklidu a nejistoty. Jak se člověk může vymanit z tohoto egoistického tíhnutí a otevřít se lásce?

Spravedlnost a *sedāqāh*

V moudrosti Izraele najdeme hlubokou souvislost mezi vírou v Boha, který „slabého pozvedá z prachu“ (Žl 113, 7), a spravedlností vůči bližnímu. Slovo *sedāqāh*, které v hebrejštině označuje ctnost spravedlnosti, úžasně vystihuje tento vztah. *Sedāqāh* totiž na jedné straně znamená úplné přijetí vůle Boha Izraele a na druhé straně spravedlnost vůči bližnímu (srov. Ex 20,12–17), obzvláště vůči chudákovi, cizinci, sirotku a vdově (srov. Dt 10,18–19). Tyto dva významy jsou mezi sebou propojeny, protože dát chudému znamená pro Izraelitu pouze oplatit to, co pro něj udělal Bůh, který má soucit s bídou svého lidu. Není náhodou, že Zákon byl Mojžíšovi na Sinaji darován po přejití Rudého moře. Poslušnost Zákonu totiž předpokládá víru v Boha, který jako první slyšel křik svého lidu a sestoupil, aby ho vysvobodil z moci Egypta (srov. Ex 3,8). Bůh je vnímavý ke křiku toho, kdo je v nouzi, ale na oplátku žádá, aby se mu nasloučalo. Vyžaduje spravedlnost vůči chudému (srov. Sir 4,4–5.8–9), cizinci (srov. Ex 22,20), otroku (srov. Dt 15,12–18). Pro konání spravedlnosti je nezbytné opustit sen o soběstačnosti, o onom hlubokém soustředění na sebe, které plodí nespravedlnost. Jinými slovy, je třeba přijmout exodus hlubší než ten Mojžíšův, je třeba osvobodit srdce, čehož litera Zákona není sama schopna. Existuje tedy pro člověka nějaká naděje na spravedlnost?

Kristus, Boží spravedlnost

Hlásání radostné zvěsti plně odpovídá na lidskou touhu po spravedlnosti. Apoštol svatý Pavel to zdůrazňuje ve svém Listu Římanům: „V nynější době se stalo zřejmým, že Bůh dává spravedlnost nezávisle na Zákonu... na základě víry v Ježíše Krista, a to všem, kdo věří. Rozdíl není. Vždyť všichni jsou hříšníci a nedostává se jim Boží slávy. Z jeho milosti však docházejí ospravedlnění zdarma, protože je vykoupil Kristus Ježíš. Aby Bůh ukázal svou

spásnou spravedlnost, ustanovil ho jako smírnou oběť v jeho krvi, která působí skrze víru“ (Řím 3,21–25).

Jaká je tedy Kristova spravedlnost? Je to především spravedlnost pocházející z milosti, kde člověk není spasitel a neuzdravuje ani sebe sama, ani druhé. Skutečnost, že obmytí se naplňuje v „krvi“ Kristově, znamená, že člověk není od tíže svých vin osvobozen osobními oběťmi, nýbrž láskyplným gestem Boha, který jde až tak daleko, že zakusí „prokletí“ vyhrazené člověku, aby mu dal „požehnaní“ vyhrazené Bohu (srov. Gal 3,13–14). Dalo by se však hned namítnout: co je to za spravedlnost, jestliže spravedlivý umírá za viníka a viník naopak dostává požehnaní, které patří spravedlivému? Že by každý dostal opak toho, co mu náleží? Ve skutečnosti se zde Boží spravedlnost projevuje jako hluboce odlišná od lidské spravedlnosti. Bůh za nás ve svém Synu zaplatil výkupné, cenu skutečně závratnou. Tváří v tvář spravedlnosti kříže se člověk může bouřit, protože představuje lidskou neso-běstačnost, jeho závislost na někom jiném, aby mohl být plně sám sebou. Obrátit se ke Kristu, věřit Evangelium totiž nakonec znamená, že se člověk musí zříci iluze soběstačnosti, a tak objevit a přijmout to, že potřebuje druhé a Boha, potřebuje Boží odpuštění a přátelství.

Tak pochopíme, že víra je naprosto odlišná od něčeho přirozeného, jednoduchého a zřejmého. Je třeba mít pokoru, abychom přijali, že pouze někdo druhý nás může osvobodit od našeho vlastního já a darovat nám na oplátku sebe sama. Toto se zvláštním způsobem uskutečňuje ve svátostech smíření a eucharistie. Díky působení Krista můžeme vejít do „větší“ spravedlnosti, spravedlnosti lásky (srov. Řím 13,8–10), spravedlnosti toho, kdo se v jakékoli situaci pokládá spíš za dlužníka než za věřitele, protože přijal víc, než v co mohl doufat.

Na základě této zkušenosti je křesťan vybízen, aby se zapojil do utváření spravedlivých společností, kde všichni dostávají to, co je nezbytné k životu podle lidské důstojnosti, a kde je spravedlnost oživována láskou.

Drazí bratři a sestry, postní doba vcholí velikonočním třídním, během něhož budeme v tomto roce opět slavit

Boží spravedlnost, která je plností lásky, daru a spásy. Ať je tato doba pokání pro každého křesťana dobou skutečného obrácení a niterného poznání Kristova tajemství, který přišel naplnit veškerou spravedlnost. Tímto pozdravem všem z celého srdce uděluji své apoštolské požehnání.

Vatikán 30. října 2009
Benedikt XVI.
TS ČBK

¹ De civitate Dei XIX, 21.

Je třeba mít pokoru, abychom přijali, že pouze někdo druhý nás může osvobodit od našeho vlastního já a darovat nám na oplátku sebe sama. Toto se zvláštním způsobem uskutečňuje ve svátostech smíření a eucharistie.

Hans Memling: Kristus u sloupu. (1485–90)
Foto: www.wga.hu

INICIÁTOR POMLUV PROTI PIU XII. JE NEGACIONISTA

O čem se nemluví

Rolf Hochhuth v září 2009. Foto: Wikimedia Commons, SI

Německý dramatik Rolf Hochhuth, jehož divadelní hra roku 1963 odstartovala očerňující kampaň proti papeži Piu XII., je prokazatelně nejenom bývalým agentem sovětské KGB, ale také přesvědčeným popíračem *holocaustu*.

Německý dramatik Rolf Hochhuth, jehož divadelní hra roku 1963 odstartovala očerňující kampaň proti papeži Piu XII., je prokazatelně nejenom bývalým agentem sovětské KGB, ale také přesvědčeným popíračem *holocaustu*. Tento fakt je jistě poněkud trapný pro všechny, kdo stále ještě užívají právě jím vytvořenou rétoriku o údajném mlčení papeže Pia XII. v souvislosti s vyhlazováním Židů. Negacionista Hochhuth se mimo jiné zastával známého popírače *holocaustu*, Davida Irvinga, svého dlouholetého přítele, který byl odsouzen za popírání *holocaustu*. Naposledy před pěti lety v rozhovoru pro rakouský praviceový týdeník *Junge Freiheit* (18. 2. 2005). Tento fakt byl až na malou zprávičku v *Jerusalem Post* ponechán světovými médii prakticky bez povšimnutí. Připomněl jej před několika dny francouzský filosof Bernard-Henri Levi v článku zveřejněném v italském deníku *Corriere della Sera* (20. 1. 2010). Třebaže Hochhuth se svoje tvrzení o „vynikajícím historikovi Irvingovi“ později snažil poopravit, jeho reputace a věrohodnost, pokud ovšem po odhalení jeho spolupráce s KGB vůbec nějaké zbyly, jsou nyní už naprosto nulové.

Tento „drobný“ detail myšlenkového zázemí tvůrce a inspirátora obratné dialektiky očerňující papeže a katolickou církev by měl být vzat v potaz každým, kdo jeho tvrzení opakuje. A to tím spíše, že argumenty, které by mohly být proti Piu XII. vytvořeny, lze dnes vyrobit mnohem obtížněji, nežli tomu bylo v roce 1963, kdy ještě nebyly publikovány dokumenty vatikánského archivu a neexistovaly odborné historické práce o postojích papeže za druhé světové války. Manévrovací prostor věcné argumentace tohoto očerňování je dnes zkrátka mizivý. Zbývá pouze prostor mediální, ve kterém kdokoli, kdo má přístup do médií, může tvrdit cokoli.

Celá očerňující kampaň o údajném mlčení papeže je ostatně založena i na zásadním přecenění mediálního i politického vlivu Pia XII. v době, kdy sdělovací prostředky neměly zdaleka takový význam jako dnes, nemluvě o vlivu papeže, který byl zanedbatelný jak u spojenců, tak u nacistů. Představa, že by nějaká plamenná pravidelná papežova odsouzení nacistického režimu na vlnách Vatikánského rozhlasu, což byl jediný mezinárodní sdělovací prostředek, který měl papež k dispozici, mohla něco změnit na situaci vyvražďování Židů, je jednoduše směšná. Je to představa šitá přesně na míru postmoderního člověka, který žije napůl ve virtuálním světě.

Reálné drama vyvražďování evropských Židů zločinnou ideologií nacismu však v každém případě zůstává varovným proroctvím, o kterém nelze mlčet právě a především nyní v prostředí relativistické kultury a relativistické politiky, které lidskou osobu potměšile odlidšťují a abydlují v nicotě. Aby se totiž mluvením o údajném minulém mlčení Církve nepřecházela aktuálním mlčením samotná historická realita.

P. Milan Glaser SJ
Radio Vaticana

Papež Pius XII. (pontifikát 1939–1958)
Foto: archiv RC

UMRTVĚTE V SOBĚ VŠECKO POZEMSKÉ

(srov. Kol 3,5)

Cigoli: Svatý František přijímá stigmata (1596), detail.
Foto: www.wga.hu

Dostali jsme všechno, co potřebujeme. Přesto si spásou nemůžeme být jisti. Dnes a denně se stáváme smutnými svědky vlastních selhání. Toužíme být svatí, blízko svého Pána. Naše situace však mnohem víc připomíná bezmocné přešlapování na samém počátku.

Milostí jsme spaseni skrze víru (Ef 2,8)

Celý náš duchovní život je dílem Boží milosti. Jejím přijetím jsme se znovuzrodili jako Boží děti. Ona nás uschopňuje žít s Bohem a jednat z lásky k němu. Bez ní nejsme mocni růst ve svatosti a vytrvat až do konce. Předchází nás v každé dobré myšlence, v každém skutku. „Vždyť i to, že chcete, i to, že pak jednáte, působí přece ve vás Bůh, abyste se mu mohli líbit.“ (Flp 2,13)

Bůh nás povolal k přátelství, k účasti na svém bytí. Darem milosti nás pozdvihl k nadpřirozenému životu; stali jsme se Božími syny, dědici nebeského království. Zároveň však zůstáváme lidmi, podléhajícími řádu tohoto světa. Náš život je božský i lidský zároveň, rozprostřený mezi nebem a zemí. Nelze v něm nespolehat na Boží milost, nelze se však také zřeknout zodpovědnosti, jež za svůj život z Boží vůle máme nést. Většina z nás bloudí daleko od „zlaté střední cesty“ – jediné, jež směřuje k cíli – či se bezhlavě vrhá z extrému do extrému. Potřebujeme věrné a spolehlivé průvodce, jež nás více otevrou působení Boží milosti. Jedním takovým je křesťanská askeze.

Jedině milost nás může spasit. Spása je Boží dar, nelze si ji zasloužit, není odměnou za výkon. My sami nemůžeme k dílu spásy přidat nic, co bychom dříve nedostali od Boha. „*Jeho božská moc nám darovala všechno, co potřebujeme pro dosažení spásy a bohabojného života...*“ (2 Petr 1,3)

Naše spása je zatím pouze předmětem naděje (Řím 8,24)

Dostali jsme všechno, co potřebujeme. Přesto si spásou nemůžeme být jisti. Dnes a denně se stáváme smutnými svědky vlastních selhání. Toužíme být svatí, blízko svého Pána. Naše situace však mnohem víc připomíná bezmocné přešlapování na samém počátku. Či ještě hůře – naše svatá touha již vyhasla; spása nás nezajímá. Milost, všemocná Boží „zbraň“, se v našich slabých, líných a neochotných rukách stává neúčinnou.

„*Věru, velká je lidská křehkost, která je vždy náchylná k hříchu! Dnes se z hříchů vyzpovídáš, a zítra opět pácháš, z čeho ses vyznal. Nyní si umiňuješ, že si dáš pozor, a za hodinu jednáš, jako by sis nic takového neumínil. Máme tedy proč se pokořovat a nikdy si o sobě nemyslet nic velkého, protože jsme tak křehcí a nestálí. A nedbalostí můžeme rychle ztratit i to, co s takovou námahou z Boží milosti jsme tak tak získali.*“ (Tomáš Kempenský, *Následování Krista*, XXII. 6)

Milost předpokládá naši spolupráci, nemůže v nás působit proti naší vůli. Jsme

povoláni ke svatosti, ale musíme k ní dojít jako lidé, cestou svobodného rozhodování. Naše svoboda v sobě nutně zahrnuje možnost vědomého a dobrovolného zřeknutí se spásy, možnost nedosažení cíle. Svoboda se může vzepřít milosti.

Dílo milosti je znehodnocováno také naší porušenou přirozeností. Milost smazala dědičný hřích, jeho následky však zůstávají. Obtížně poznáváme pravdu, naše vůle je slabá, nejsme pevní v konání dobra a naše smysly a vášně nejsou podřízeny rozumu (srv. Řím 7,14–23). A tak jsme nuceni výpověď o naší naprosté závislosti na Boží milosti doplnit: na cestě k spáse záleží i na nás, na naší ochotě, na našem úsilí. Máme pracovat na své spáse (Flp 2,12), odstraňovat překážky milosti, dávat pozor, abychom se liknavostí o milost nepřipravili (Žid 12,13.15); máme držet své tělo v tuhé kázni a podrobovat si ho (1 Kor 9,27), a bojovat s hříchem až do krve (Žid 12,4). Stručně řečeno, Bůh nás povolal, abychom s ním na své spáse spolupracovali.

V naději pracujeme s Boží milostí

Jakmile však přiložíme ruce k Božímu dílu, vítězí v nás „tělesný“ člověk. S nadšením se vrháme do práce, vytváříme smělé plány, a zapomínáme, že Bůh není figurkou na šachovnici. Nastává konflikt zájmů, náš svět se hroutí, jsme znechucení, zoufalí. Kam se poděla naše odevzdálost a důvěra? Jak spolupracovat s Boží

milostí, aniž bychom ji tím popírali či odsouvali až na druhé místo?

Musíme svůj duchovní život postavit na naději, ctnosti, kterou nám Bůh spolu s milostí vlévá v okamžiku křtu. V naději, opření o Boží moc, můžeme s důvěrou očekávat spásu i prostředky k jejímu dosažení a zároveň o ni usilovat křesťanským životem. V naději pracujeme s Boží milostí, ne bez ní či proti ní.

„Modlete se, jako kdyby všechno záviselo na Bohu, ale pracujte, jako kdyby všechno záleželo jen na vás!“ (svatý Ignác z Loyoly) Jaká je naše naděje, takový je i náš duchovní život. Nemáme-li naději, propadáme zoufalství. Přestáváme věřit ve svou spásu, zpochybňujeme Boží všemohoucnost a lásku. Rezignujeme, duchovně umíráme. Přeženeme-li naději opačným směrem, stáváme se opovržlivými. Bud' se v pyše spolehne jen na své vlastní síly a pokoušíme se dosáhnout spásy bez Boží pomoci, a nebo nezřízeně spoléháme na Boží milosrdenství v očekávání, že nás Bůh spasí bez obrácení a našich zásluh. Doufáme, že právě nám Bůh udělí mimořádné dary či bezstarostně hřešíme – vždyť Bůh nám to přece odpustí.

Smysl askeze

Nezáleží samozřejmě jen na naději, ale na celé nadpřirozené výbavě naší duše.

Foto: Flickr, petname

Díky askezi se naše tělo víc a ochotněji podřizuje duši a duše Bohu a vše v nás se zaměřuje k naší spáse. Askeze tak napomáhá vnitřnímu klidu, přivádí k důvěře a radosti z duchovního života.

Musíme ji používat, ne ji nechat ležet ladem. Naše přirozené schopnosti a návyky musíme uvádět do souladu s ní, aby se s nimi nestřetávala, ale mohla je zapojit do svého spasitelného díla. Lidské musíme podřídit božskému. A právě k tomu směřuje askeze.

Naše přirozenost je následkem dědičného hříchu porušená. V tomto stavu nás na cestě k Bohu zdržuje, překáží nám. Nemůžeme ji ale zcela odvrhnout, potlačit. Nemůžeme přestat být lidmi. Musíme se pokusit najít ztracený řád. Uspořádat své vášně a nezřízené sklony, nižší složky podřídit vyšším. Proto se věnujeme askezi, tedy sebezáporu, umrtvování, výchově smyslů, vášní, rozumu a vůle. Probouzíme a rozvíjíme přirozené ctnosti. Bez tohoto uspořádání upadáme snadno do pokušení, jsme Bohu nevěrní, nejsme schopni obstát ani v maličkostech.

„Člověk prospívá duchovně tím více a zasluhuje si tím větší milosti, čím víc přemáhá a v duchu umrtvuje sám sebe.“ (Tomáš Kempenský: *Následování Krista*, XXV. 3) „Kde není umrtvování, není ctnosti.“ (Escrivá de Balaguer)

Ukázněná přirozenost se již nestaví proti našemu nadpřirozenému životu, nejen že přestala překážet, ale může i spolupůsobit na cestě k cíli. Díky askezi se naše tělo víc a ochotněji podřizuje duši a duše Bohu, a vše v nás se zaměřuje k naší spáse. Askeze tak napomáhá vnitřnímu klidu, přivádí k důvěře a radosti z duchovního života.

Takováto askeze není samoúčelným sebetřýzněním, je cestou k Bohu, následováním Krista. Není planým skutkařením, ale zapojuje nás cele do díla spásy. Není ani potlačováním či znásilňováním člověka, naopak objevuje a rozvíjí v člověku všechno dobré. Není nelidská, ale navýsost lidská, protože člověka zaměřuje k jeho poslednímu cíli. „Asketický život nemá jiný cíl než spasit duši.“ (svatý Bazil)

Potřeba askeze je nejnaléhavější na počátku duchovního života. Tam má askeze nejvíce práce. Vytrváme-li, přináší askeze dobré plody: jejím působením se stále více otvíráme Boží milosti, roste naše odevzdanost a přilnutí k Bohu. Již nepotřebujeme tak často služby askeze, naše činnost, aktivita ustupuje Boží iniciativě, v našem životě se začíná více projevovat pasivita, podřízenost Duchu Svatému, duchovní dětství. Asketické období se dovršuje v období mystickým. Pokračování v cestě zde opravdu přesahuje jakékoliv naše síly, zde jsme zcela odkázáni na Boha. Naše bezmocnost nás však už netrápí. Ukřižovali jsme sami sebe, jsme skryti v Bohu, ponořeni do jeho lásky. Pokorně můžeme vyznat: „Už nežiji já, ale žije ve mně Kristus.“ (Gal 2,20)

Dagmar Kopecká

převzato z časopisu *Amen* 3/1998

Literatura:

T. Špidlík: *Prameny světla (Příručka křesťanské dokonalosti)*. Refugium, Velehrad 1995

T. Kempenský: *Následování Krista*. Olomouc 1990

Katechismus katolické církve, 1987–2029

ARTHUR SCHOPENHAUER: MUŽ, KTERÝ NEPOZNAL LÁSKU

SERIÁL ARCHITEKTI KULTURY SMRTI (I)

Syn gdaňského obchodníka hlásal chaotický boj bezcílných sil. Východiskem z něj je jediné smrt.

Říká se, že filosofie vznikla z úžasu. Zrodila se v momentě, kdy se ukázalo, že existuje rozdíl mezi *zdáním a skutečností*. Věci nejsou takové, jaké se nám zdají být. Filosofovat znamená mít odvahu překročit práh každodenní zkušenosti, jaká se *zdá* být, a dojít ke skutečnosti, jaká *je*.

Myslitelé antiky, judaismu i křesťanské éry byli zajedno v tom, že skutečnost je ve své podstatě dobrá. To, že se moderní filosofie v mnoha ohledech od středověkého myšlení oprostila, neznamená, že by rezignovala na tento hluboce zakotvený princip konečného dobra skutečnosti. Otec moderní filosofie René Descartes i o dvě století později Georg Hegel věřili, že cokoli existuje *na opačné straně dveří*, je v souladu s dobrem i s touhou lidské mysli. Avšak Schopenhauer došel k přesvědčení, že to byl on, kdo jako jediný beze strachu otevřel ony úzké *dveře pravdivé skutečnosti* a spatřil děsivý obraz, který neviděl nikdo před ním.

Smutný začátek

Arthur Schopenhauer se narodil v roce 1788 v rodině gdaňského velkoobchodníka. Když mu bylo pět let, přesídlil otec do Hamburku. V šetnácti letech vstoupil na přání svého otce do učení u hamburského obchodníka. Později se věnoval studiu filosofie. Dva roky studoval v Göttingenu, pak stejně dlouho v Berlíně. Roku 1813 promoval prací *O čtverém koření věty o dostatečném důvodu*. Ná-

Abychom mohli Schopenhauerovi lépe rozumět, je třeba si uvědomit, že jeho filosofické teze jsou téměř zrcadlem jeho pochmurného životního příběhu.

Filosof Arthur Schopenhauer (1788–1860).
Foto: Wikimedia Commons

sledující čtyři léta žil v Drážďanech, kde napsal spisy *O vidění a barvách* (1816) a pak i své hlavní dílo *Svět jako vůle a představa* (1819).

Roku 1829 se usadil v Berlíně a ohlásil své přednášky tak, aby časově kolidovaly s přednáškami slavného Hegela a myslel si, že posluchači přejdou k němu. Stal se ale pravý opak a Schopenhauer se stáhl do ústraní. Dalších deset let strávil v Itálii a Drážďanech. Jeho dílo zůstalo dvě desetiletí bez povšimnutí, nakladatel mu oznámil, že větší část prvního vydání prodal jako starý papír. Když se v roce 1831 vrátil zpět do Berlína, vypukla cholera, a proto přesídlil do Frankfurtu nad Mohanem, kde setrval až do své smrti roku 1860.

Život je boj

Základ filosofie Arthura Schopenhauera lze vysvětlit jako vzájemné provázání tří pojmů: *vůle, soupeření* a *utrpení*. Pojem vůle však chápe zcela odlišně od běžného chápání vůle jako svobodného aktu

myslící bytosti. Schopenhauerova vůle se projevuje jako prapůvodní nutkání plodit život. Avšak, jelikož se vůle projevuje bez jakýchkoli zákonitostí a principů (které středověcí filosofové chápali jako Prozřetelnost), nastává zákonitě svár a soupeření. Jelikož každý jedinec usiluje o přežití, pokračování své existence, svět je jedním velkým bojištěm. Krutý, bezcílný konflikt nevyhnutelně plodí mnoho utrpení. Vůle, divoká, nahá, bezbožná, je základem skutečnosti nehostinné a v rozporu s poznáním člověka.

A je to člověk, kdo toto utrpení prožívá nejvíce – v duchu prastarého rčení *člověk člověku vlkem*. „Utrpení života mohou vzrůst natolik,“ tvrdí, „že smrt, které jsme se až doposud nade vše děsili, se stane předmětem vášnivě touhy“ a „krátkost života je jeho největší předností. Měli bychom na každého člověka pohlížet především jako na bytost existující v důsledku vlastního provinění; život je trestem za zločin zrození,“ píše.

Abychom mohli Schopenhauerovi lépe rozumět, je třeba si uvědomit, že jeho filosofické teze jsou téměř zrcadlem jeho pochmurného životního příběhu. Jeho rodiče žili v manželství bez lásky. Heinrichu Schopenhauerovi bylo třicet osm, když se oženil s devatenáctiletou Johannou Trosienerovou – ta se vdávala v době, kdy byla nešťastně zamilovaná do jiného muže. Po třech letech manželství se narodil jediný syn Arthur. Když mu bylo deset let, otec spadl do kanálu a utopil se; šlo velmi pravděpodobně o sebevraždu. Babička z otcovy strany trpěla šílenstvím a choroba zřejmě byla dědičná. Po manželově smrti se Johanna „svobodně oddávala lásce“, jak popsal situaci sám velký filosof. Když vystřídala několik vztahů, vdala se za muže o dvacet let mladšího. Arthur mladíka, který měl být jeho otčímem, z duše nenáviděl

a Johanna synovi nenávist oplácela nezájmem, kritikou, ponižováním. Když Goethe řekl Johanně, že její syn se jednou stane slavným, odpověděla lakonicky, že nikdy neslyšela o dvou geniálních lidech v jedné rodině (měla na mysli sebe s ohledem na své literární ambice). Hádky byly stále častější a jednou matka prohodila syna schodištěm; po tomto incidentu se již neviděli – posledních čtyřicet let matčina života.

Jak trefně napsal publicista Will Durant, autor bestsellerů *Příběh filosofie* a *Příběh civilizace*, „člověk, který nepoznal mateřskou lásku, ba co hůř, zakusil matčinu nenávist, nemá důvod být uchvácený světem.“ Nietzsche, který Schopenhauera velmi obdivoval, o něm píše: „Byl zcela sám, bez jediného přítele. A mezi jedním a nikým dalším leží nekonečno.“ Tato poznámka však není přesná. Schopenhauer přece jen měl přítele – pudla, kterému říkal *Atma* – podle brahmánského termínu označujícího nejvnitřnější já jedince, překládaného do češtiny jako *nadduše*, *duše světa* apod. Sousedé a akademičtí soupeřníci však psovi neřekli jinak než „mladý Schopenhauer“.

Na osobním životě génia vskutku není nic pozitivního: nejenže byl uzavřený, podivínský samotář, ale byl i mimořádně domýšlivý a s lidmi – zejména s akademiky – jednal velmi odměřeně

Arthur Schopenhauer na karikatuře Wilhelma Busche.
Foto: Wikimedia Commons

Pohrdal životem jako trpným nástrojem vše zaplavující vůle. Z hlediska dějin se jedná o rehabilitaci manichejského bludu: nenávist ke všemu, co pochází z těla; tedy, vcelku logicky, je třeba vytrhnout i s kořeny křesťanství, založené na Vtělení Krista.

a s despektem. V mládí vyhledával sexuálního požitky, později se jeho chtíč transformoval do touhy po slávě. Arthur Schopenhauer byl velmi bojácný a podezřívavý – své dýmky zamykal, snad aby ho někdo neotrávil, nevěřil holiči, že ho nepodřeže, dokonce spal s nabitými zbraněmi na nočním stolku. Psychiatr Karl Stern píše: „Schopenhauer umíral v podivínské sebeizolaci – zahořklý starý mládenec naplněný nenávistí a předsudky (nenávist k ženám a antisemitismus jsou jen jedněmi ze stovek dalších).

Dračí setba

Jestliže René Descartes oddělil hmotu a ducha a snažil se je opět dualisticky spojit, Schopenhauerův dualismus staví do protikladu ducha a život – s tím, že tento život vládne duchu. Pohrdal životem jako trpným nástrojem vše zaplavující vůle. Z hlediska dějin se jedná o rehabilitaci manichejského bludu: nenávist ke všemu, co pochází z těla; tedy, vcelku logicky, je třeba vytrhnout i s kořeny křesťanství, založené na Vtělení Krista. Jestliže život, který Schopenhauer ztotožňuje se světem a s přírodou, je ve svém jádru krutý, nemůže existovat Matka Boží, která by dala život Spasiteli. Mateřství, protože je hluboce zakotveno v hmotě, materii, nemůže utéci z moci vše ovládající vůle. Schopenhauerův extrémní dualismus přímo vede k degradaci role ženy. Pohlaví odděluje stejným způsobem, jako život a ducha. Ve své *Eseji o ženách* se vysmívá ženskému původu a pohrdá jakýmikoli schopnostmi

a zájmy žen. Je proto více než ironické, že jeho koncepty – včetně řady myšlenek o sexualitě a o lásce – převzaly radikální feministky.

Je pozoruhodné, nakolik Arthur Schopenhauer, neúspěšný jako akademik, spisovatel a zejména v osobním životě, ovlivnil a ovlivňuje myšlení dvou století následujících po vydání jeho hlavního spisu. Schopenhauerův koncept slepé vůle našel mnoho následovníků: Nietzsche jej transformoval do podoby *vůle k moci*, pro Freuda to bylo *libido*, jeho žák Wilhelm Reich ji chápe jako „*iracionální jádro sexuálního chtíce*“. Jean-Paul Sartre ji nachází všude a prožívá ji jako *nevolnost*, Simone de Beauvoir je zhnusená tím, jak tato vůle *biologicky dusí ženu* a činí ji snadnou kořistí, soudobá feministka Elisabeth Badinter se snaží utéct před její nesnesitelností k *absolutizovanému Egu*.

Svoboda jako dravý živel?

Schopenhauer nevěřil, že za hranicí vnímané skutečnosti je inteligentní, dobrotivý Bůh. Vše, co existuje, bylo pro něj výsledkem náhody. Tento mylný – a s rozvojem fyziky stále více vyvratitelný – předpoklad převzali i jeho následovníci. Zřejmě největším omylem, který vyplynul z učení Arthura Schopenhauera a nesmírně ovlivnil filosofii, společnost i kulturu, je to, že jeho nesprávné oddělení instinktivních sil života od jakýchkoli racionálních struktur a zákonitostí přineslo svobodu. Svoboda bez pravidel však nutně plodí zlo.

Životní síly, včetně sexuálního pudu, musí být integrovány do celkového kontextu osobnosti, jedině tak může být svoboda naplněna. Pravou kulturu lze budovat jen tehdy, pokud rozum a svobodná, ukázněná vůle oduševňují život. Svoboda spočívá v naplnění smyslu, ne v oddělení od smyslu. Takové naplnění předpokládá zdroj pravdy, který je u Vtěleného Boha.

Josef Mudra

(mezititulky redakce)

Seriál vzniká podle knihy Donald De Marco – Benjamin Wiker: The Architects of the Culture of Death. Ignatius Press, San Francisco 2004, ISBN 1-58617-016-3, 410 stran.

Papež Jan Pavel II. přijímá popelec. Foto: www.db.agenziaisir.it

JE CÍRKEV HŘÍŠNÁ?

Máme ještě v živé paměti onen světlý okamžik 21. května 1995, kdy papež Jan Pavel II. při svatořečení paní Zdislavy a Jan Sarkandra v Olomouci řekl památná slova: „*Dnes já, papež římské církve, jménem všech katolíků prosím za odpuštění křivd, spáchaných na nekatolících v pohnutých dějinách tohoto národa; zároveň ujišťuji, že katolická církev odpouští všechno zlé, co vytrpěli zase její děti.*“

Tato událost je jen nepatrným zlomkem množství případů, kdy Jan Pavel II. veřejně žádal o odpuštění. V Itálii vyšla dokonce celá kniha, která shromažďuje a komentuje tyto případy, nazvaná příhodně *Když papež žádá o odpuštění*. Jak víme, vyvrcholí to o Popeleční středě tohoto jubilejního roku, kdy Svatý otec přednese velkou veřejnou prosbu o odpuštění.

Jaké jsou reakce na tyto papežovy prosby o odpuštění? Někteří je hodnotí tak, jako by Církev těmito prosbami konečně nyní potvrzovala to, co se o ní a o jejích dějinách proslychá od dob osvětenství až podnes, avšak co ve skutečnos-

ti není nic jiného než předsudky. V některých věřících naopak vyvolávají tyto prosby rozpaky, za kterými stojí přesvědčení o svatosti Církve: když podtrháváme přehnaně a často jednostranně chyby minulosti, nebráníme tím pohledu na svatost Církve? Nesnižujeme dokonce lásku křesťanského lidu k Církvi jako k jejich duchovní matce? I tato nedorozumění nám ukazují na to, jak je důležité, abychom se zamysleli nad pravým smyslem a významem papežových proseb o odpuštění. To je s hlubší teologickou otázkou o svatosti a případné hříšnosti Církve: poodhalíme-li tudíž alespoň trochu toto tajemství Církve, budeme také

schopni vidět papežovy prosby o odpuštění v jejich pravém světle.

Podstatná svatost Církve

„Věřím v jednu, svatou, všeobecnou a apoštolskou Církev,“ vyznáváme v Krédu. Svatost je tedy podstatnou a nezrušitelnou vlastností Kristovy Církve, neoddělitelně spjatou s její jednotou, všeobecností neboli katolicitou a apoštolskostí. Svatost však náleží jedině Bohu: „Ty jediný jsi Svatý,“ zpíváme o Kristu spolu s Otcem a Duchem Svatým ve chvalozpěvu Sláva na výsostech Bohu. Proto, je-li také Církev svatá, není takovou sama od sebe, nýbrž z toho dů-

vodu, že jí trojjediný Bůh dává jako svůj nesmírný dar účast na této své svatosti. Církev je proto svatá, že je svatyní Nejsvětější Trojice (*sacrarium Trinitatis*): je svatá, protože Bůh Otec je jejím původcem a ona je Božím lidem; je svatá, protože Kristus za ni obětoval sám sebe a ona je jeho snoubenkou a tajemným Tělem; je svatá, protože Duch Svatý ji neustále oživuje a ona je jeho chrámem. Tuto závislost svatosti Církve na svatosti Boží vyjadřovali staří církevní Otcové jejím přirovnáním k měsíci, který veškeré své světlo získává od Krista, Slunce spravedlnosti.

Církev, která je takto posvěcována Nejsvětější Trojicí, se pak sama stává posvěcující, neboli bránou, kterou k nám proudí Boží posvěcení. Církev je svatá, poněvadž má od Boha plnost prostředků posvěcení: Boží slovo, svátosti, hierarchické a charismatické dary. Jsou to ustavující prvky Církve a jsou vždy svaté, bez závislosti na osobní svatosti toho, kdo hlásá slovo Boží, udílí svátosti či je nositelem určitého poslání v Církvě.

Církev je dále svatá, protože neustále přináší plody svatosti v duších věřících, k nimž jsou ony prvky posvěcení zaměřeny jako k svému cíli. Můžeme vidět, jak Církvě v průběhu jejích dějin nikdy nechyběli světcí, a to jak ti, kteří byli oficiálně prohlášeni za svaté či blahoslavené, tak také nesmírný zástup neznámých mužů a žen. Oni stojí u počátku každé pravé obnovy v Církvě; jejich svatost je skrytým zdrojem apoštolské a misijní síly Církve. Tato neutuchající svatá plodnost Církve je jedním z nejsilnějších znamení ukazujících na to, že křesťanské zjevení je věrohodné a pravé, neboť život světců je z čistě přirozených příčin nevysvětlitelný.

Hříšnost dětí Církve

Kristova podobnoství o pleveli mezi pšenící (Mt 13, 24-30.36-43) a o rybářské síti, zahrnující dobré i špatné ryby (Mt 13, 47-50), nám však ukazují na to, že v pozemském údobí nepatří do Církve jenom světcí, nýbrž také hříšníci. I papež Jan Pavel II. ve svém apoštolském listě *Tertio millennio adveniente* píše o tom, že se v průběhu dějin Církve vyskytlo nemálo situací, kdy se její synové vzdělili od ducha Krista a jeho evangelia,

Masaccio: Křest neofytů (1426–27), freska, Florencie.
Foto: www.wga.hu

Církev je svatá, poněvadž má od Boha plnost prostředků posvěcení: Boží slovo, svátosti, hierarchické a charismatické dary. Jsou to ustavující prvky Církve a jsou vždy svaté, bez závislosti na osobní svatosti toho, kdo hlásá slovo Boží, udílí svátosti či je nositelem určitého poslání v Církvě.

a namísto svědectví víry podávali světu pohoršení (čl. 33). Ostatně nemusíme ani zabíhat do dějin nebo se ohlížet na lidi kolem sebe: stačí, když se podíváme do svého nitra a na své životy, abychom viděli, jak je zde často dobré zrno evangelia smícháno s plevem hříchu.

Právě zmínovaná Kristova podobnoství jsou nejlepším popřením názorů starověkých montanistů, Johna Wyclifa, Jana Husa a všech podobných, kteří vyloučením hříšníků chtěli Církev redukovat na úzkou elitní skupinu. Hříšníci tedy

patří do Církve a jsou dokonce předmětem její zvláštní lásky a péče, aby byli očištěni od svých hříchů („Lékaře nepotřebují zdraví, ale nemocní“, Mk 2, 17, Lk 5, 31).

Patří-li hříšníci do Církve, plyne z toho, že jejich hříchy jsou hříchy Církve a že Církev je hříšná? Nechybějí ti, kteří souhlasí a tvrdí, že Církev je zároveň svatá a hříšná. Podírají přitom své tvrzení také tím, že už církevní Otcové Církev často označují za *casta meretrix* - „čistou nevěstku“. Pochybnost tohoto tvrzení vyplývá už z toho, že ve skutečnosti je tento výraz u Otců použit jen jedinkrát, a to u sv. Ambrože, který vidí v nevěstce Rahab z Jericha předobraz Církve (In Lucam III, 23). Navíc sv. Ambrož těmito odvážnými slovy neoznačuje souběžnou svatost a hříšnost Církve, nýbrž obojím jen její svatost: slovem *casta* „čistá“ její věrné přilnutí ke Kristu jako k svému jedinému snoubenci a slovem *meretrix* - „nevěstka“ to, že „neodmítá spojení s mnoha cizinci“, neboli to, že chce všem přinést spásu.

Jak je tomu pak s nepopíratelnými hříchy členů Církve? Můžeme odpovědět, že sice hříšníci patří do Církve, nikoliv však jejich hříchy, alespoň pokud nahlížíme na Církev v jádře jejího tajemství. Vždyť hříchy synů a dcer Církve nejsou plodem jejich napojení na Církev, ale naopak něčím anticírkevním: tím, čím jsou přímo nevěrní svému postavení údů Církve a čím se od ní vzdalují.

Církev uznává za vlastní hříchy svých dětí

Nepatří-li hříchy do Církve, proč pak vlastně papež prosí o jejich odpuštění? Při odpovědi na tuto námitku můžeme říci, že sice hříchy nepatří do Církve, ale že se na druhé straně Církve dotýkají. Hříchy členů Církve totiž zraňují její tvář, nakolik zabraňují působení a vyzářování její svatosti. „Ne v sobě, dcery,“ říká sv. Ambrož pannám, „ale v nás je Církev zraňována. Dávejme si tedy pozor, aby se náš pád nestal ránou Církve...“ (*De virginitate* 48).

Církev tak uznává za vlastní své hříšné syny a dcery a jistým způsobem bere jejich hříchy na sebe: tak jako pozemská matka často bere na sebe provinění svých

dětí, i když je sama nezpůsobila a nezavinila. A Církev tyto hříchy nebere pouze na sebe, nýbrž také pokleká před Bohem a naléhavě prosí za jejich odpuštění, koná za ně pokání a mocí Kristovy krve a daru Ducha svatého z nich své děti uzdravuje. Sem pak můžeme zařadit papežovy prosby za odpuštění, jejichž plodem má být očistění paměti Církve, posílení víry a bdělost vůči pokušením a obtížím dneška.

Shrňme si nyní, o čem jsme až doposud uvažovali: Církev je podstatně a nezrušitelně svatá, protože je svatyní Nejsvětější Trojice. Hříšníci sice patří do Církve, ale nikoliv jejich hříchy. Církev však přijímá hříchy svých dětí, které zraňují její tvář, za vlastní, koná za ně pokání a uzdravuje z nich.

Tím hlavním, k čemu nás úvahy o svatosti Církve a hříšnosti jejích dětí přivádějí a čím můžeme nejlépe naplnit papežovy prosby o odpuštění, je obnovená snaha o svatost, k níž Pán volá všechny věřící. Čím více porosteme ve svatosti, tím více budeme patřit do Církve. V této snaze pozvedáme oči k Panně Marii, v níž Církev už došla dokonalosti bez poskvrny a vrásky.

Štěpán Filip
převzato z časopisu *Amen* 3/2000

Doporučená literatura:

Lang, A. *Církev – sloup a opora pravdy*. Olomouc: Velehrad, 1993. Svatost pravé Kristovy církve, s. 99–104.

Salij, J. *Tajemství Emanuela*. Praha: Krystal OP, 1996, Svatost a zlo v církvi, s. 41–46.

Ad: Poznámka k týdnu [RCM 28/2009]

Padl mi pohled na poslední stránku a článek *V boji proti potratům ná největší cenu modlitba a oběť*. I když jsem zpočátku byla velmi rozladěna nadpisem, po přečtení jsem zjistila, že je to text fundovaný. Jen to zdůraznění PODSTATY boje proti potratům mělo znít dle mého jinak. V dnešní době se u křesťanů jistě rozmáhá daleko více než kdy jindy nechuf k veřejným projevům a vystoupením za správné hodnoty. Tu nechuf ale musíme překonávat. Leckterý druh touhy po „zbožné skrytosti“ v modlitbách je často maskovaným druhem lenosti, zbabělosti, lhovosti. Vždyť např. ani mnozí zbožní účastníci *Kruciáty* nesouhlasili s uvedením svých jmen na internetu... V Rakousku, o kterém článek referuje, šlo prvně o onu odvahu, víru, vytrvalost a odevzdanost – o mučednictví, jak je u nás podstupuje P. Libor Halík. Ano, na takové oběti mohou vyrůst základy. Kdybychom dovedli tolik investovat, vypadala by Církev u nás jinak.

Už několikrát v poslední době jsem chtěla poděkovat redakci *Monitoru* za dobrou práci. V tak naléhavých poměrech, kdy potřebujeme základní orientaci v hodnotových zmatcích, nás třeba pražská a brněnská televize krmí planými metry *Cest víry*, o katolickém periodickém tisku ani nemluvě. Díky RCM se dostanou autentické texty od Svatého otce i k těm, co nechtou *Světlo*. Komentáře většiny autorů (např. Krzystofa Bronka) poskytují správný směr v informacích. Jsem plná díky za každý příspěvek, který projeví odvahu stát „na správné straně barikády“ – na straně úsilí Benedikta XVI. – a modlím se, aby *Monitor* neztratil odvahu bojovat za Boží království.

Anna Staňková, Cetkovice

Vzhledem k tomu, co čtenářka uvádí o titulku článku, chtěl bych zmínit, že původní titulek od pana Mudry zněl právě tak, jak čtenářka cítila, že by to mělo být – a já s ní souhlasím. Autor totiž svůj text nazval *V boji za práva nenarozených má největší cenu modlitba a oběť*, což je samozřejmě mnohem estetičtější a pozitivnější formulace než „v boji proti potratům...“ Protože však nebylo možné takový dlouhý titulek na stránku vměstnat, aniž bych nemusel zkrátit samotný článek, hledal jsem raději kratší variantu titulku, při níž by se zároveň nevytratil jeho smysl. Snad se tedy setká s pochopením můj přístup, že zásah do velice kvalitního článku by byla mnohem větší škoda než pouhá úprava titulku.

Jinak díky za podporu a povzbuzení!

Ondřej Vaněček, editor

Právě jsem dočetl poslední, páté číslo *RC Monitoru*, které nám včera došlo. A musím hned napsat, že jsem byl nadšen! Fakt nepřeháním. Od úvodní rubričky „Tradice Otců“ až po osobní „Poznámka k týdnu“ (*last not least*) je to zase nabitě – zajímavě, čtivě – a hlavně ve správném duchu ... tolik potřebné.

J. S., Praha

Foto: Jan Nedvěd

Mene Tekel 2010

IV. ročník mezinárodního festivalu proti totalitě, zlu a násilí, pro paměť národa *Mene Tekel* se uskuteční ve dnech 22. až 28. února 2010. Festival pořádá občanské sdružení Umění bez bariér, hlavní město Praha, Konfederace politických vězňů ČR a Ústav pro studium totalitních režimů. S bohatým programem se lze seznámit na webových stránkách festivalu a v kulturních přehledech.

Mene Tekel, RC

Poznámka k týdnu

Německá ostuda Evropy

V uplynulých dnech jedné německé rodině udělily Spojené státy politický azyl. Na první pohled vlastně nic zvláštního. Podobná ochrana se v USA ročně poskytuje tisícům pronásledovaných...

Co však člověka zaskočí, je skutečnost, že se jedná o německé občany. Co konkrétně rodině ve vlasti hrozilo, že musela odcestovat? Soudce v USA označil za důvod k udělení azylu rodině náboženské pronásledování. Bylo to takto: Evangelíci Romeikeovi přestali posílat své děti do školy proto, že vyučovací osnovy považovali za neslučitelné s vlastním hodnotnovým systémem. Děti začali vzdělávat doma, v rámci tzv. domácí školy. Ta však v Německu není legislativou dovolena. Jde o jedinou zemi v EU, která má k této formě vzdělávání přísně negativní postoj. Proč tomu tak je, napoví vyjádření Lutze Gorgense, německého konzula v USA: „Německo kvůli svým tvrdým trestům vůči rodičům vyčnívá mezi zeměmi západní Evropy. Jeho představitelé se drží názoru, že domácí vzdělávání

vytváří paralelní společnost, jíž považují za nebezpečnou.“ Od dob Bismarckových mají Němci silné přesvědčení, že jediné školy mohou zajistit požadovanou úroveň vzdělání, a tak restrikce je zde v porovnání s ostatními zeměmi Evropy nadprůměrná. Rodina Uwe Romeikeho dostala po několika výstrahách od státu pokutu. Když i poté děti dále vzdělávala doma, došlo k násilnému odvedení dětí z „domácí lavice“ do té školní. Po té již Romeikeovi z obavy před hrozícím odebráním svých pěti dětí, uprchli na úpatí Smoky Mountain v Tennessee.

Příběh má dva podstatné body. Jedním je nový precedens, který vznikl americkým soudním rozhodnutím: z rozhodnutí o formě vzdělávání ve prospěch domácí školy udělalo náboženskou otázku. Nahlíží osud německé ro-

diny jako nespravedlivě perzekuované kvůli vlastnímu přesvědčení. Druhým je pak otázka, zda svůj postup dokáže Německo obhájit s ohledem na respekt k lidským právům. Právo na náboženské přesvědčení je jedním ze zde dotčených práv. A pak jsou i další, např. respekt k autoritě a svobodě rodičů, kteří mají mít nejen možnost dítěti školu svobodně vybrat, ale také ho se vši zodpovědností učit doma. Za nezlomným NE vůči domácímu vzdělávání můžeme najít jediné, a to už bylo zmíněno: snahu o absolutní rovnostářství, snahu mít lid pod kontrolou a formaci jeho stanovisek se věnovat již od nejútlejšího věku, snahu nemít elitu (ve smyslu osobnosti s vlastním názorem), která by některé státní systémy mohla třeba i změnit.

Zdeňka Rybová

LITURGICKÁ ČTENÍ

14.2.	Neděle	Jer 17,5–8, Žl 1, 1 Kor 15,12.16–20, Lk 6,17.20–26 6. neděle v mezidobí	18.2.	Čtvrtek	Dt 30,15–20, Žl 1, Lk 9,22–25 sv. Simeon
15.2.	Pondělí	Jak 1,1–11, Žl 119, Mk 8,11–13 sv. Jiřina	19.2.	Pátek	Iz 58,1–9a, Žl 51, Mt 9,14–15 bl. Goďšalk
16.2.	Úterý	Jak 1,12–18, Žl 94, Mk 8,14–21 sv. Juliána	20.2.	Sobota	Iz 58,9b–14, Žl 86, Lk 5,27–32 sv. Nikefor
17.2.	Středa	Jl 2,12–18, Žl 51,3–4.5–6a.12–13.14+17, Mt 6,1–6.16–18 Popeleční středa			

Res Claritatis MONITOR – zpravodajský týdeník vydávaný o. s. Res Claritatis pod záštitou České dominikánské provincie. Noviny jsou zaměřeny na osvětu široké veřejnosti v oblasti života a postojů římskokatolické Církve jako prevence náboženské nesnášenlivosti a xenofobie. Fotografie bez uvedení zdroje pocházejí z Flickr.com. ISSN: 1214-8458. MK ČR E 15474. Adresa redakce: Res Claritatis, Hlubočepská 85/64, 152 00 Praha 5, e-mail: redakce@claritatis.cz, číslo účtu: 1683820001/5500. Šéfredaktor: Mgr. Michaela Freiová. Redaktoři: Mgr. Dagmar Kopecká, Mgr. Ondřej Vaněček. Redakční rada: Vít Cigánek, RNDr. Václav Frei, P. Mgr. Pavel Mayer OP, Zdeňka Rybová, Mgr. Radim Ucháč, Kateřina Ucháčová, Mgr. Matyáš Zrno. Teologický poradce: P. Mgr. Pavel Mayer OP. Objednávky: Periodikum je distribuováno zdarma a lze jej v požadovaném počtu kusů objednat na adrese redakce. Jeho vydávání je možné jediné díky zasláním darům, které pokrývají náklady na tisk a distribuci. Náklady na jedno číslo jsou přibližně 15 Kč, což pro tento rok činí 675 Kč. Všem dárcům Pán Bůh zaplatí. Dary lze podle § 15 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb. uplatnit pro snížení základu daně.